ALIFBE

Umumiy o‘rta ta’lim maktablarining 1-sinfi uchun darslik

Qayta ishlangan 17-nashri

O‘zbekiston Respublikasi
Xalq ta’limi vazirligi tomonidan tasdiqlangan

„O‘QITUVCHI“ NASHRIYOT-MATBAA IJODIY UYI
TOSHKENT – 2019

http://eduportal.uz

UO‘K: 373.3.016
KBK 74.102
A 51

Mualliflar:
R. Safarova, M. Inoyatova,
M. Shokirova, L. Shermamatova

Mas’ul muharrir:
Mirhabib G‘ulomov – Respublikada xizmat ko‘rsatgan yoshlar murabbiyisi, professor.

Taqrizchilar:
Umida Masharipova – Nizomiy nomidagi TDPU dotsenti;
Qimmatxon Mamatqulova – RTM boshlang‘ich ta’lim metodisti;
Fotima Karimova – Toshkent shahar Chilonzor tumanidagi 181- maktab boshlang‘ich sinf o‘qituvchisi.

SHARTLI BELGILAR

– juftlikda ishlang
– multimedia ilovasi
– harflarni toping
– dars tugadi
– tez ayting
– so‘zni toping
– bo‘g‘inlarga ajrating

Respublika maqsadli kitob jamg‘armasi mablag‘lari hisobidan chop etildi

ISBN 978-9943-22-363-9

© R. Safarova va b.
© „O‘qituvchi“ NMIU, 2019

http://eduportal.uz

1-SENTABR –
MUSTAQILLIK BAYRAMI

MAKTAB – BILIM MASKANI

http://eduportal.uz
O'QITUVCHI

□□. □□□.

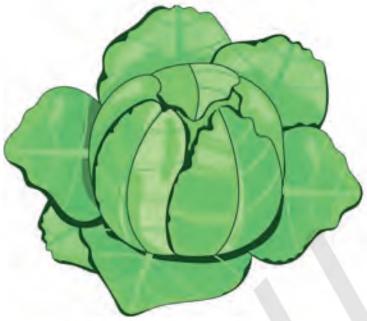

□□-□□□

□□□-□□□

□□-□□□

□□□-□□□

□□□-□□

□□□-□□-□□□

http://eduportal.uz
O'QITUVCHI

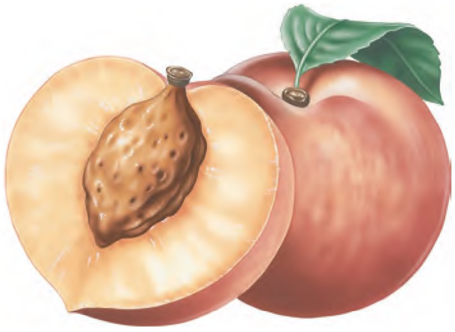

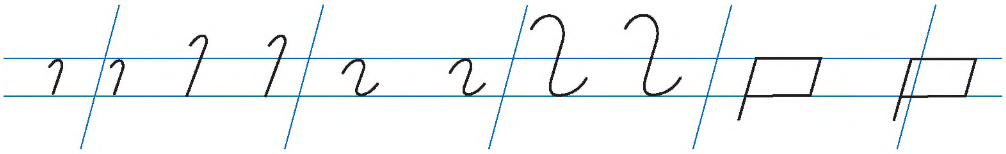

http://eduportal.uz
O'QUVCHI

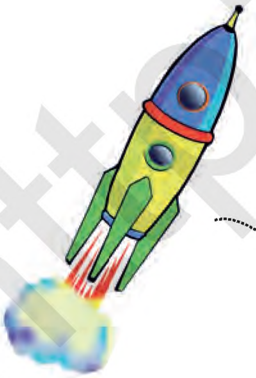

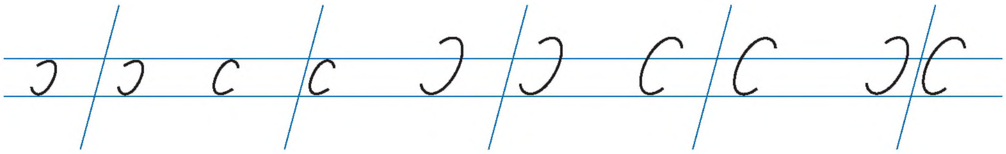

http://eduportal.uz
O'QITUVCHI

Oo *Oo*

https://eduportal.uz
O'QITUVCHI

Nn

Nn

no
on

non

Non

http://eduportal.uz

Aa *Aa*

na
an

a-na
o-na
non

□□-□□

□-□□

□-□□□

□-□□□

□□-□□□

Ana 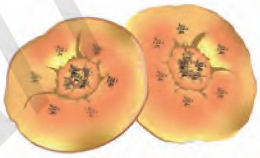 .

O-na, a-na .

o, a → na

□na, □on

o a a A A A Ana

Ii *Ii*

na
ni
no

in
n**i**-na

□□-□□□

□□

□-□□□

Ona, ana nina.

Ana .

n□na, no□

i i · · i i in, nina

http://eduportal.uz
O'QITUVCHI

Ana in. Ana .

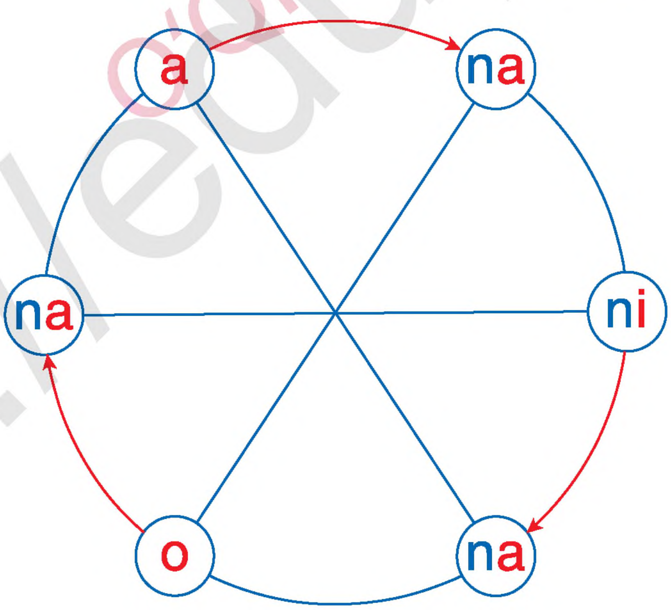

□n, ni□a

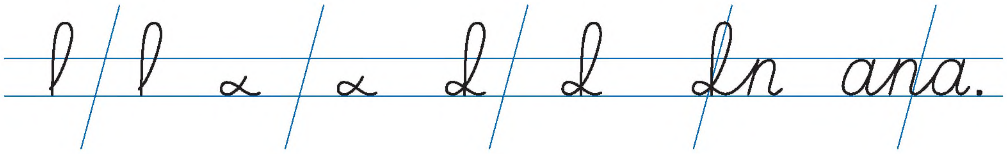

http://eduportal.uz
O'QITUVCHI

Mm *Mm*

ma
mi
mo

ma	nom	O-mi-na
ma-na	ni-ma	Na-i-ma

□□□-□□□

□□-□□-□□

□□-□□□-□□

Mana .

Naim, ______ min.

m□na, nim□?

m m min, nom

http://eduportal.uz
O'QITUVCHI

o-na
o-nam

O-mon
Man-non

Omon, mana Naima ____ .

Ona, Naima ____ non ____ ____ .

Nomi nima?

☐☐☐-☐☐☐-☐☐☐

ona, nina, mana

M M Mannon

http://eduportal.uz

Tt *Tt*

ta **ti** **to**	**tom** **to-mon**	**ot** **ota**	**it** **mit-ti**

□□-□□

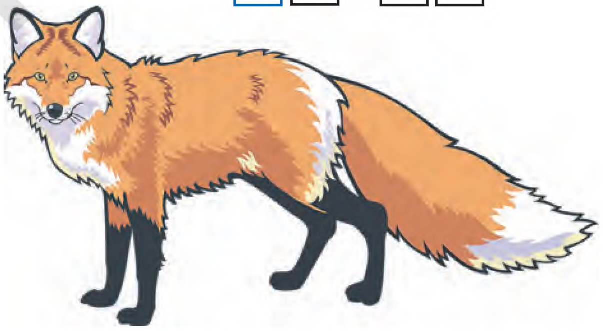

□□□-□□

Mana ot.

Ana □.

□ □ □.

□t, ot□, to□

□□-□□□

tom, mitti

http://eduportal.uz
O'QITUVCHI

ma-to
man-ti

ta-na
tan-ta-na

– Ona, ana mitti .

– Omina, ni ______ .

mit → ti
man → ti

ota, mato, tana

T T T Tom ana.

O'QITUVCHI

Ll *Ll*

la	ola	ol-ti	ilm	mol
li	lo-la	ol-ma	til	i-lon
lo	al-la	ol-tin	tol	to-la
al				
il				
ol				

□□-□□□

□□□-□□□

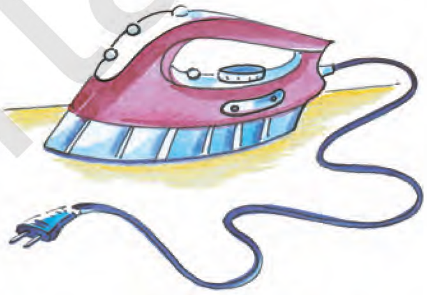

□□□-□□□

Mana .

Ana oltin.

o — la
to — la
lo — la

□ol, to□a, olt□n

l l lola, alla, olti

https://eduportal.uz
O'QITUVCHI

o-i-la	**O-mil**	**Lo-la**
mil-lat	**O-lim**	**No-i-la**

Oila

Mana ota

Ota ______.

Mana ona

Ona ______.

Mana Lola

Lola ______.

ol – ma, tol – ma

o – la, o – na

ola, olti, tola

L L Lola, olmani ol.

Bb *Bb*

ba	bil	bi-no	bo-la	lab
bi	bi-lim	bo-bo	bol-ta	ta-bib
bo				
ab				
ib				
ob				

5

□□□

□□-□□□

□□-□□□

– Balli, bolam...

b b bola, bobo, bilim

ta-lab	**To-lib**	**Na-bi**
ta-bi-at	**I-no-bat**	**Bi-lol**

– Tolib, ana Bilol. Bilol – bilimli bola. Tolib, bilim ol.

Bilimli bola Bilolmi?
Bilol bilimli bolami?

bo – la
bo – bo

bilim, bola, bino

B B B Bilol–bilimli bola.

http://eduportal.uz

Kk

Kk

ka	kon	ki-tob	Ak-mal
ki	nok	ka-mon	Ma-li-ka
ko	ka-lit	mak-tab	Mam-la-kat
ak			
ik			
ok			

□□-□□□

□□□-□□□

□□-□□-□□□

– Malika, mana kitob.

Kitob – bilim ____ .

□on, ka□on, makt□b

katta, kitob

O'QITUVCHI
http://eduportal.uz

aka	ik-ki	ti-lak	Ko-mil
kat-ta	kak-lik	ka-tak	Ka-mol

– Komil, ana kaklik.

Kaklik [ ] [ ] .

ti / bi > lak

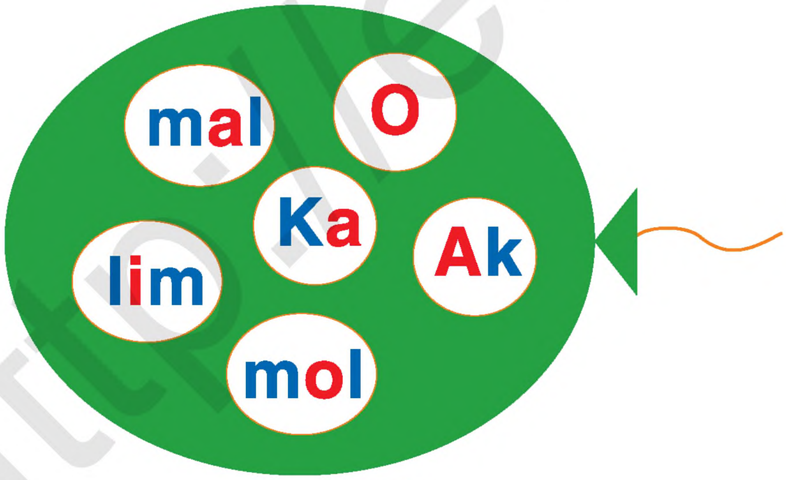

❗ aka, ikki, katta

Kk K K Komil, kitobni ol.

O'QITUVCHI
http://eduportal.uz

Rr *Rr*

ra	rom	a-ri	o-rol	Bo-tir
ri	bir	ar-ra	ka-ram	Bar-no
ro	bor	mar-ra	mar-mar	Lo-bar
ar				
ir				
or				

□□□-□□

□-□□□

– Barno, □ bor.

– Lobar, mana marra.

ar, mar, bar → ra

o → ta, rol, lim

ro□, ar□a, kara□

r r r rom, arra orol

http://eduportal.uz
O'QITUVCHI

a-nor	Ak-rom	Ka-rim
to-mir	Ik-rom	A-no-ra

Ona

Ona borki,
Bola bor.
Ona borki,
Alla bor.
Ona borki,
Olam bor.

Ona bilan bola – bilan lola.

BAR□□

□NORA

Ka — □□□
Ka — mola

nabira, orol, ari

R R Rom – katta.

O‘o‘ Õõ

o‘k
o‘r
o‘t
ko‘
ro‘
to‘

o‘n	o‘r-nak	ko‘k	to‘r
o‘-rim	o‘-rik	ko‘l	bo‘-ri

□□-□□

□□-□□□-□□□

O‘rmon

Mana ko‘m-ko‘k o‘rmon. O‘rmon – katta. O‘rmon – ________, ________, bo‘rilar makoni.

o‘□in, b□ri, to‘□i

o õ õ õrik, bõri, õrmon

to‘rt	ko‘-rik	ko‘-mir	O‘k-tam
o‘l-ka	ko‘-mak	ko‘-kat	To‘-lan
o‘r-ta	ro‘-mol	ko‘k-lam	O‘t-kir

To‘rtko‘l

– O‘tkir, mana To‘rtko‘l ______.
To‘rtko‘l katta, ko‘rkam ______.
To‘rtko‘lni borib ko‘r.

ko‘l, ko‘ → mak

o‘ → rim, rin, tin

o‘tin, o‘rmon, ko‘rkam

Õ Õ Õ Õtkir, Õktam

http://eduportal.uz

Dd *Dd*

da di do‘ ad id od o‘d	don do‘l	do-ri da-la	do-i-ra do‘m-bi-ra	O-dil A-do-lat

□□-□□□

□□-□-□□

Dalada

Mana dala. Dalada don mo‘l. Madina dalada Odil a-ma-ki-ni ko‘rdi. Odil amaki ▭.

! odob, obod, tadbir

o o l l d d don, dala

http://eduportal.uz
O‘QITUVCHI

do‘-kon	**a-dir**	**Do-no**
da-dil	**da-nak**	**Da-min**

Odobli bo‘l

Bola odobi bilan ko‘rkam. Tartibli, odobli bo‘l. Maktabda [ ] bilim ol.

o b o d
1 4 3 2

d o‘ m b i — ra
□ □ □ — ra

da — nak
da — dil

Malika marradami,
Mardon marradami?

D D Dilbar dalada.

http://eduportal.uz

Uu *Uu*

uk
un
ur
bu
du
ku
mu
nu
ru
tu

un
u-ka

kun
tun

tul-ki
tur-na

Mu-ni-ra
Mu-bo-rak

□-□□

□□-□□

Bu odobdanmi?

Nurmat Mutalni turtib o‘tdi. Buni mu-al-li-ma ko‘rdi. Mu-al-li-ma [ ] [ ]. Nur-mat bu odatidan o‘kindi.

i i u u uka, turna, tutun

du-tor	**U-mid**	**Ab-dul-la**
ru-bob	**U-mar**	**Nu-ril-la**

Bo‘ri bilan turna

Bo‘ri turnadan ko‘mak [ ].
Turna ni tortib oldi. U bo‘rini darddan [ ].

U — mid, mar

Mu — nira, attar

! tulki, kurka, tutun

u u U U Umar, Umida

http://eduportal.uz
O‘QITUVCHI

Yy

Yy

ya
yi
yo
yo'
ay
iy
oy
uy
o'y

yurt	yo'-lak	may-mun	Lay-lo
yo'l	yu-rak	may-da	Oy-din

□□□-□□□

– Laylo, Diyorani o'ynat.

– Mayli, Diyora bilan may-don-da o'y-nay-man.

may — n a / □□□

□□-□□□

□yin, yo'□ak, ko'□lak

i j y y yŏl, yuk, yurt

toy	**ki-yik**	**bay-ram**	**Ya-min**
to‘y	**tu-ya**	**tar-bi-ya**	**Yay-ra**
o‘y-na	**dar-yo**	**ki-yim**	**Yor-mat**

Yayra

Yayra kuylar,
Yayra o‘ynar.
Yayra yayrab
O‘yna, kul.
Kunda bayram,
Tan-ta-na,
Ona yurtim,
Omon bo‘l!

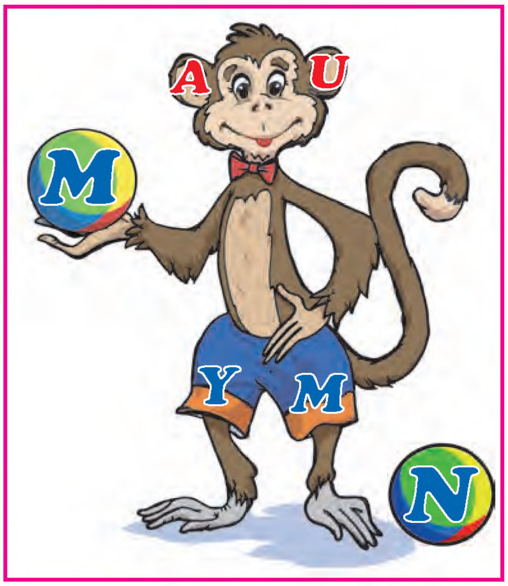

o‘yin, maydon, aylana

Yamin, Yayra

Ee *Ee*

be	el	e-tak	er-ta	Oy-bek
ke	ek	e-kin	er-tak	O-ta-bek
me				
re				
te				
ye				
ek				
el				
em				
er				
et				

Ertak

Karim ertak aytdi:

– Bir tulki bor ekan. Tulki bir kuni...

Lak-lak elak,
Elakka un kerak.

□□-□□

e e el, elak, etak, ekin

http://eduportal.uz
O'QITUVCHI

te-ri	**yel-kan**	**be-da**	**Er-kin**
te-rak	**te-mir**	**be-kat**	**El-yor**

Temur bobom

Temur bobom –
Tilla bobom.
Buyuk bobom,
Dono bobom.
Buyuklardan
Buyuk bobom,
Donolardan
Dono bobom.

Bilim – boylik kaliti.

...mak	ye
...rak	yu
...lim	ye

Bir dona bedana,
Bedana bir dona.

e c E E Elbek, Erkin

http://eduportal.uz O'QITUVCHI

Gg *Gg*

ga ge gi go gu go‘ ag eg ig	**gerb** **gul**	**gul-don** **gi-lam**	**Ur-gut** **Na-man-gan**

□□-□□□

□□□-□□

Bu nima?

Bu – gul.

Bu – guldon.

Guldonda gullar bor

! lagan, burgut, atirgul

o j g g gilam, guldon

http://eduportal.uz
o'qituvchi

tu-gun	**to‘-ga-rak**	**Gul-no-ra**
tug-ma	**du-go-na**	**Yod-gor**

Bu kim?

Bu – Guli.

U – dugonam.

Bu – Yodgor.

U – ukam.

Yodgor turli gullar terdi.

Guli gullar nomini aytdi:

– Bu – atirgul, mana bu – ______.

Gullarning nomini ayting.

O g G g Guli, Gulnora

http://eduportal.uz

Ng ng *Ng ng*

to**ng**	ke**ng**	ti**ng**-la
ra**ng**	ye**ng**	a**ng**-la
te**ng**	ta-ra**ng**	bod-ri**ng**

□□□

Tongda

Tong otdi. Bulutlar ortidan mo‘raladi. Bolalar yayradilar.

– Keling, bobo! Doimo yonimda bo‘ling, – dedi Elbek.

? Tongda □□□ yangradi.

n g ng ng tong, rang

http://eduportal.uz
O‘QUVCHI

Bekatda

Erkin bekatda o‘tirar edi. U Karim otani ko‘rib, o‘rnidan turdi.

– Keling, Karim ota, o‘tiring, – dedi u.

– Omon bo‘l, bolam, – dedi Karim ota.

Oltin olma, duo ol.

t□ng, □ong, k□ng

N g Ng Ng Tong otdi.

http://eduportal.uz
O‘QITUVCHI

Ss

S s

sa se so su so‘ as es is os us	sel son	so-at sa-lom	a-sal at-las	Boy-sun A-sa-ka

□□-□□

□□-□□□

Ona yurt

Salim bo-bo-si-dan so‘radi:

– Bobo, nega kattalar ona di-yoringni asra deydilar?

– Ona yurtni asrasak, omonlik, to‘kinlik bo‘ladi, – dedi bobosi.

Elda bori – senda bor.

□el, s□at, at□as

s s sel, soat, asal, atlas

http://eduportal.uz O‘QITUVCHI

mi-sol	**Sar-dor**	**Gu-lis-ton**
ma-sal	**Sa-i-da**	**Sir-dar-yo**

Sirkda

Mastura bilan Saida – dugona. Dugonalar sirkka bordilar. Sirk binosi katta ekan.

Ular sirkda arslon, yo‘lbars, maymunni ko‘rdilar.

Su-ya-ma-sang turolmas,
Sen min-ma-sang yurolmas.

sada, somsa, asal

S S Saodat salom berdi.

http://eduportal.uz
O‘QITUVCHI

Hh

H h

ha	hu-mo	mehr	Ha-san
he	hu-nar	mo-hir	Hik-mat
hi	ha-lol	hi-ko-ya	To-hir
ho	has-sa	han-da-lak	Mah-mud
hu	tim-soh	meh-ri-bon	Mo-hi-ra
ho‘			
ah			
eh			
oh			
uh			

☐☐☐-☐☐-☐☐☐

☐☐☐-☐☐☐

Hunar, hunardan unar.
Harakat, harakatda barakat.
Har kim ekkanini o‘rar.

! hurmat, mahkam, himmat

h h h h humo, mehnat

http://eduportal.uz
O‘QITUVCHI

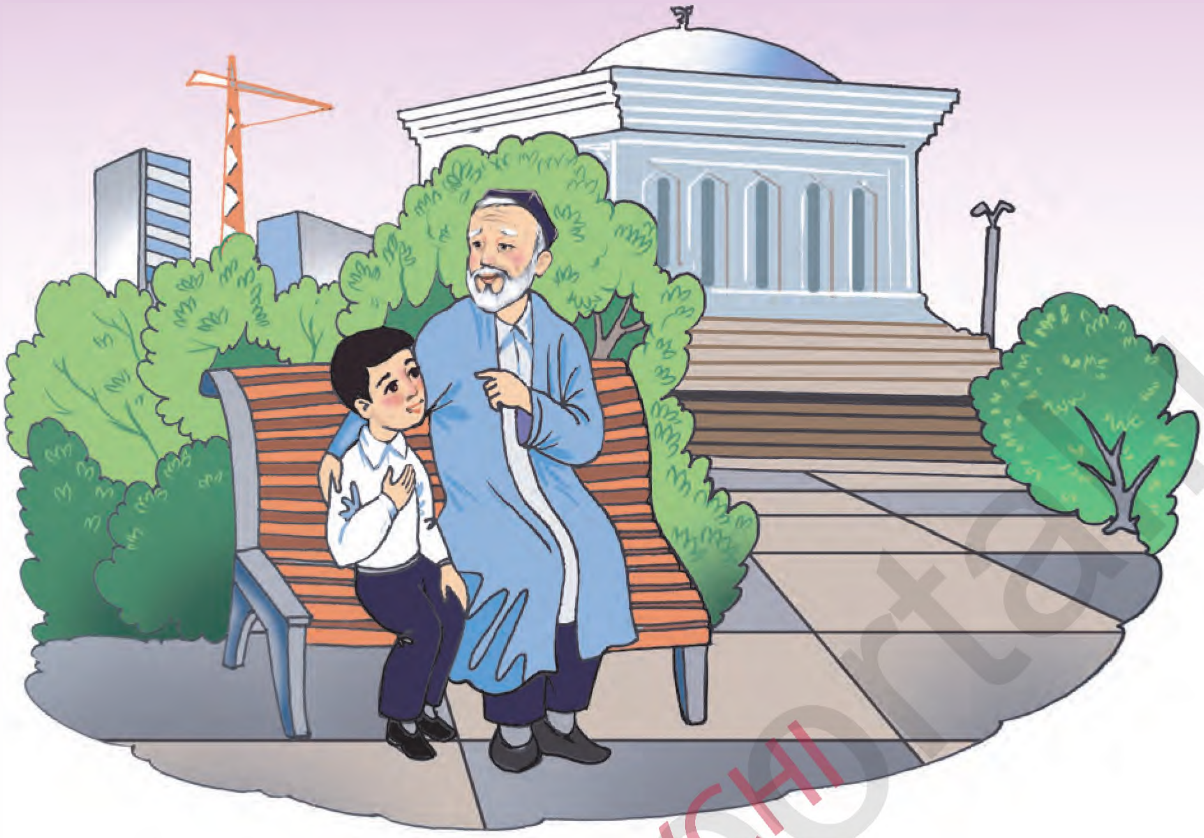

Himmatli bo‘l

Hasan Hikmat bobodan so‘radi:

– Bobo, himmatli bola kim?

– Himmatli bola hammaga yordam beradi. Sen ham himmatli bo‘l, – dedi Hikmat bobo.

Elga hurmat – oliy himmat.

Mehnat – mehnatning tagi ☐☐☐☐☐.

I l H H Hilola, Hikmat

http://eduportal.uz
O‘QITUVCHI

Sh sh *Sh sh*

sha
she
shi
sho
shu
ash
ish
esh
ush

shoh	osh	ku-rash	Tosh-kent
sher	bosh	ku-mush	Dil-shod

□□□

□□□-□□□

Mitti Mosh

Mu-shuk-ki-nam mitti Mosh,
Shirin sut mushukka osh.
Olma bersam kelmaydi,
Non ye-yish-ni bilmaydi.

shi — ra, sha

osh, yash — na

shisha, hushtak, beshik

sh sh sh sher, shakar

http://eduportal.uz
O'QITUVCHI

sha-kar	**te-sha**	**Shuh-rat**
sha-har	**shi-sha**	**Sho-i-ra**

Do‘stlar

Shuhrat bilan Dilshod do‘st. Bir kuni Shuhrat kasal bo‘ldi. Dilshod uni ko‘rgani bordi. Shuhrat do‘stidan minnatdor bo‘ldi.

Do‘st bilan uying obod.

„Sh“dan boshlanar oti,
Asal kabi sharbati.
Bilsang nomin ayt, Ali!
– Ha, bilaman – ______. □□□-□□-□□

Sh Sh Sh Shoira, Shuhrat

http://eduportal.uz
O‘QITUVCHI

Pp

Pp

pa
pe
pi
po
pu
po‘
ap
ep
op
o‘p

pul	**ka-pa-lak**	**poy-ga**	**par-ta**
pil-la	**pi-yo-la**	**pos-bon**	**par-da**

□□□-□□

□□-□□-□□

□□-□□□

Kapalak bilan asalari

Asalari asal to‘plab ke-la-yot-gan edi. Yo‘lda kapalakni ko‘rdi. Kapalak asalarini turtib:

– Nari tur, kiyimim kir bo‘ladi! – dedi.

Asalari kapalakka yo‘l berdi. Kapalak o‘tib ketdi. Asalari yana ko‘p asal to‘pladi.

Oldin o‘yla, keyin so‘yla.

/ o p p pilla, posbon

http://eduportal.uz
O‘QITUVCHI

ko‘p	**pa-tir**	**i-pak**	**Po‘-lat**
ko‘p-rik	**kap-tar**	**par-da**	**Man-nop**

Bilasanmi?

Muallima dedi:

– O‘rdak, kurka, ______, ______ – parranda.

U Po‘latdan so‘radi:

– Yo‘lbars, tulki, bo‘ri – nima?

Po‘lat nima deydi?

Yashil to‘nli bolalar
Makoni keng dalalar.
Karsillaydi tishlasa,
Bo‘lar osh bilan yesa.

□□□□

Bir tup tut tagida bir tup turp.

Pp P P Po‘lat, Parpi

http://eduportal.uz
O‘QITUVCHI

Qq

Q q

qa
qe
qi
qo
qu
oq
uq
o‘q

qish	qal-poq	qu-yosh	O-qi-la
qush	qo‘l-qop	qur-ba-qa	A-qi-da

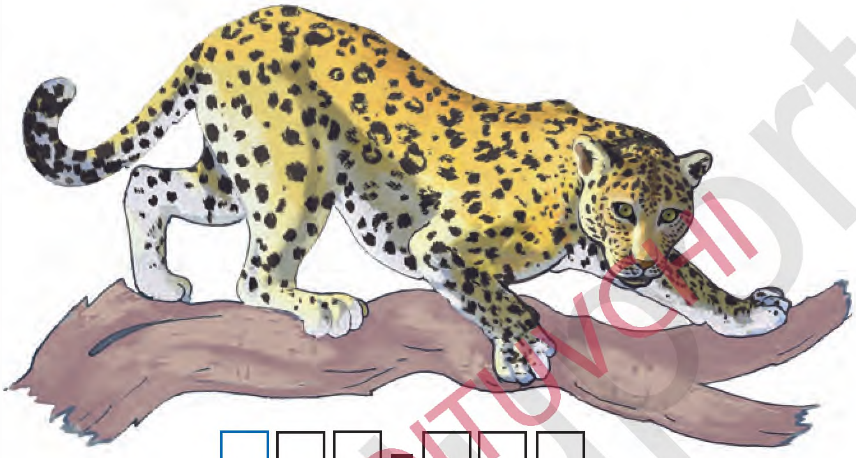

□□□-□□□

□□-□□□

Kitob

Kitob – bilimning boshi,
Aql-u idrok quyoshi.
Kitobda nurli iqbol,
O‘qib topaman kamol.

Qat-qat qatlama,
Aqling bo‘lsa, tashlama.

? Qordek oppoq, pardek □□□□□□.

o f q q qish, qo‘lqop

http://eduportal.uz
O‘QITUVCHI

qo‘l	qa-lam	qay-moq	Qo-bil
qurt	qay-noq	qar-moq	Qo-dir
qor	qa-tiq	qo-shiq	Qo-sim

Baliq

Men baliqman, baliqman,
Mittigina qayiqman.
To‘nim tilla tangali,
Shuning uchun sariqman.

Boshi taroq, dumi o‘roq.

Men yuraman, u qoladi.

Q q Q Qobil, Qodir

http://eduportal.uz
O‘QITUVCHI

Ch ch *Ch ch*

cha che chi cho chu cho‘ ech ich och uch o‘ch	choy chol chi-roq	cho‘-mich cha-qa-loq chu-mo-li	To‘y-chi Yo‘l-chi Bar-chin

□□□-□□□

□□-□□□□-□□

Chumchuq

Chumchuq – kichkina qushcha. Erta-yu kech chirq-chirq qilib sayraydi. U dam olmaydi. Yemish qidirib tinmaydi.

Mehnat qilib topganing –
Qand-u asal totganing.

chayon, childirma, pichoq

c h ch ch choy, chana

O'QITUVCHI http://eduportal.uz

che-lak
chaq-moq

chin-ni
chi-git

Chir-chiq
Chim-yon

Charos – chaqqon

Charos dam olish kuni erta turdi. No-nush-ta-dan so‘ng uy-ni tartibga keltirdi.

Onasi Charosni erkaladi:

– Charosim – chaqqonim.

Bir parcha patir –
Olamga tatir.

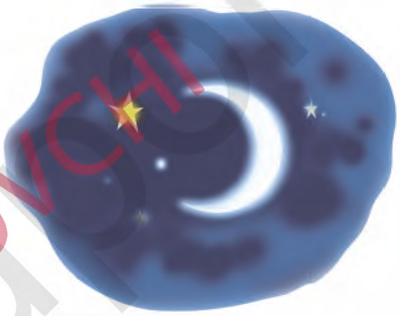

O‘QITUVCHI

Ichi bo‘yoq,
Sirti tayoq.

Osti tosh, usti tosh,
O‘rtasida chandir bosh.

Ninacha bargli archa,
Archa ninasi ancha.

Ch Ch Ch Charos, Chimyon

Jj *Jj*

ja	joy	jaj-ji	ja-sur	O-lim-jon
je	jo‘-ja	ja-la	ja-so-rat	An-di-jon

ji
jo
ju
jo‘
aj
ej
ij
uj

□□-□□□

□□-□□-□□

Jo‘jalarim

Chiyo-chiyo,
Jo‘ja qochdi.
Singlim Dono
Tariq sochdi.
Biri sariq,
Birisi oq.
Barcha jo‘ja
Dum-dumaloq.

J j J j joy, jajji jayron

https://uzportal.uz
O‘QITUVCHI

jiy-da	**aj-dar**	**Ja-mol**
ja-hon	**jur-nal**	**Ja-mi-la**

Jasurning ahdi

Jasur – tirishqoq bola. U juda ko‘p o‘qiydi. Shuning uchun jum-boq-lar-ni qiynalmay yechadi. Jasur katta bo‘lib, ko‘kka uchmoqchi. U osmon sirlarini ochmoqchi.

Olim bo‘lsang,
Olam seniki.

Par ⟩ kent
□□□

Nur ⟩ obod
□□□

jaj□i, jay□a, jay□on

J J Jamol, Jasur – do‘st.

http://eduportal.uz
O'QITUVCHI

Gʻ gʻ

ĝ ĝ

gʻa	gʻor	togʻ	Gʻa-ni
gʻe	gʻal-la	bogʻ	Gʻay-rat
gʻi	gʻa-la-ba	bogʻ-bon	Mar-gʻi-lon
gʻo			
gʻu			
gʻoʻ			
agʻ			
igʻ			
oʻgʻ			

□□□

□□□-□□

□□□-□□□

Dangasa bilan Gʻayratli

Dangasa bola: – Bugun oʻynayman, ertaga oʻqirman, – deydi.

Gʻayratli bola: – Bugun oʻqiyman, ertaga oʻynarman, – deydi.

Bugungi ishni ertaga qoʻyma.

! gʻuncha, gʻolib, nogʻora.

o ~ j ĝ ĝ ĝor, ĝalla

http://eduportal.uz
OʻQITUVCHI

Qish

Qish keldi. Oppoq qor yog‘di. Hamma yoq qor bilan qoplandi. Bolalar o‘ynagani tepalikka yig‘ildilar.

G‘ulom bilan G‘ani chanada uchishdi. Marg‘uba chang‘ida uchdi. Guli bilan G‘iyos qorbobo yasashdi.

Qor yog‘di – don yog‘di.

G‘ayrat, G‘ulom

O‘QITUVCHI
http://eduportal.uz

Zz *Zz*

za
ze
zi
zo
zu
zo‘
az
iz
oz
uz
o‘z

zar	ziy-rak	o‘z-bek	Zuh-ra
zi-na	zog‘-cha	go‘-zal	A-ziz

□□□-□□

□-□□□

O‘z tilim

Qonga kirgan sut bilan,
O‘zbek tilim, o‘z tilim.
Ardoqlayman yurt bilan,
O‘zbek tilim, o‘z tilim.

Burro-burro so‘zlayman,
Kelajakni ko‘zlayman.
Istiqbolim, iqbolim,
O‘zbek tilim, o‘z tilim.

z z z zog‘cha, uzum

http://eduportal.uz
O‘QITUVCHI

Istirohat bog‘i

Mana istirohat bog‘i. Bog‘da ulug‘ shoir hazrat mir Alisher bobomizning haykali bor. Bugun Zilola bilan Aziz istirohat bog‘iga bordilar. Ular bobomizning haykali poyiga gullar qo‘ydilar.

Istirohat bog‘ida o‘ynaladigan o‘yinlarni ayting.

Z z Z Zokir chanada uchdi.

http://eduportal.uz
O‘QITUVCHI

Vv *Vv*

va
ve
vi
vo
vu
vo‘
av
ov

Va-tan
vo-diy
to-vus
to-vuq

Na-vo-iy
Gav-har
Vo-hid
Mav-ju-da

□□-□□□

Vatanim

Vatan, mening onamsan,
Issiq quchog‘ing.
Olamda yagonamsan,
Aziz tuprog‘ing.
Kelajaging buyukdir,
Yashna doimo.
Vatanim, seni bugun
Tanidi dunyo.

Bulbul chamanni sevar,
Odam – Vatanni.

! varrak, chavandoz, olov

v v vaqt, vodiy, varrak

http://eduportal.uz
O‘QITUVCHI

Aka-singil suhbati

Gavhar akasi Sarvarga savol berdi:

– Aka, yurtimizni nima uchun ona-Vatan deb ataymiz?

Sarvar javob berdi:

– Vatan – onamiz kabi mehribon. Biz uning bag‘rida voyaga yetamiz. Shuning uchun uni ona-Vatan deb ataymiz.

**Nodir novvoydan non oldimi,
novvoy Nodirdan novvot oldimi?**

V V Vosit varrak uchirdi.

http://eduportal.uz
OQITUVCHI

Xx *Xx*

xa	xat	pax-ta	Xo-razm	Xo-liq
xe	xa-bar	tax-ta	Jiz-zax	Xur-shi-da
xi	xo‘-roz	gul-xan	Bu-xo-ro	Xay-rul-la

xo
xu
xo‘
ax
ix
ox
ux

□□□

□□□-□□

□□□-□□□

Yaxshi bola

Yaxshi bola o‘qishni va mehnatni sevadi. Ozoda va orasta yuradi. Salomni kanda qilmaydi. Vaqtni qadrlaydi.

Hammaga yaxshilikni xohlaydi. Yaxshilar suhbatiga intiladi.

Bola odobi bilan aziz.

Yaxshi bolalar qiladigan ishlarni ayting.

x x x xat, xum, paxta

http://eduportal.uz
O‘QITUVCHI

Xat yozdik biz akamga

Buvim aytib turdilar,
Men xat yozdim akamga:
– Avval buvijonimdan
Salom, deb yoz bo‘tamga.
Chiroyli yoz, xushxat yoz,
Qiynalmasdan o‘qisin.
Egallasin, albatta,
Harbiy ilm cho‘qqisin.

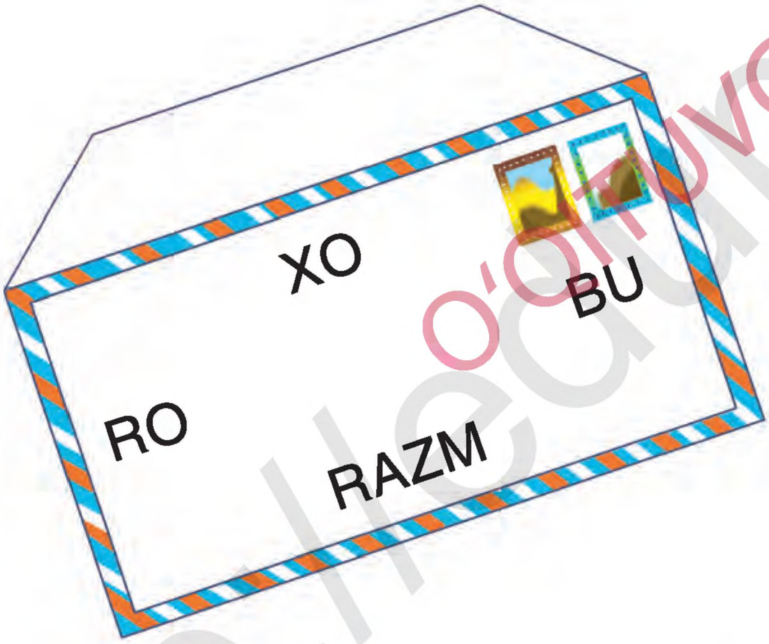

X□□□□M

Bola xatni qayerga jo‘natdi?

yaxshi, xona, xazina

Х х Х Х Xoliq, Xurshida

http://eduportal.uz O‘QITUVCHI

Ff

Ff

fa
fi
fe
fo
fu
fo‘
af
if
of

fil	of-tob	shaf-to-li	Af-zal
fasl	daf-tar	shi-fo-kor	Za-far
far-zand	pu-fak	mu-ko-fot	G‘a-fur

Fil

Fil deganlari
Shumi?
O‘xshash
Xartumi,
Dumi.
Quloqlari
Shalpaygan,
Peshonasi
Yalpaygan.

❗ fazogir, sharaf, shafqat

f f f fil, fasl, farzand

http://eduportal.uz
O'QITUVCHI

Fur-qat	**Fe-ru-za**	**Fo-rish**
Far-hod	**Fa-zi-lat**	**Far-g‘o-na**
Fo-zil	**Ni-lu-far**	**Za-raf-shon**

Futbol

Fozil, Zafar, Afzal maktabda to‘p o‘ynaydilar. Fozil to‘p tepishni sevadi. U darvozaga uzoq masofadan to‘p kirita oladi. Kelajakda ular futbolchi bo‘lmoqchilar.

Sog‘ tanda – sog‘lom aql.

Sportning qaysi turlarini bilasiz?

F F Farhod, Feruza

http://eduportal.uz
o'qituvchi

’ (tutuq belgisi)

a’-lo	**e’-lon**	**A’-zam**
jur’-at	**ta’-lim**	**Ra’-no**
sur’-at	**mash’-al**	**Tal’-at**

Dono qiz

E’zozani o‘rtoqlari
A’lochi, deb maqtaydilar.
Har so‘zida olam ma’no,
Dono qiz, deb ataydilar.
Ishlarni u jur’at ila,
Toqat bilan ado qilar.
Kattalarga hurmat saqlar,
Kichiklarni izzat qilar.

Sen o‘zingni maqtama,
Seni birov maqtasin.

A’lochi bo‘lish uchun nima qilish kerak?

’ ’ Ra’no, Sur’at – sinfdosh.

http://eduportal.uz O'QITUVCHI

Sinfdoshlar

Ma'ruf va Ra'no – sinfdosh. Ma'ruf musiqaga qiziqadi.

U to'garakda o'zbek kuylarini o'rganadi. Ra'no qo'shiqni sevadi. U Vatan haqida qo'shiq kuylaydi.

Milliy cholg'u asboblarining nomlarini ayting.

ALIFBO

Aa	Bb	Dd	Ee	Ff	Gg
(a)	(be)	(de)	(e)	(ef)	(ge)
Aa	Bb	Dd	Ee	Ff	Gg
Hh	Ii	Jj	Kk	Ll	
(he)	(i)	(je)	(ke)	(el)	
Hh	Ii	Jj	Kk	Ll	
Mm	Nn	Oo	Pp	Qq	
(em)	(en)	(o)	(pe)	(qe)	
Mm	Nn	Oo	Pp	Qq	
Rr	Ss	Tt	Uu	Vv	
(er)	(es)	(te)	(u)	(ve)	
Rr	Ss	Tt	Uu	Vv	
Xx	Yy	Zz	O‘o‘	G‘g‘	
(xe)	(ye)	(ze)	(o‘)	(g‘e)	
Xx	Yy	Zz	Õõ	Gg̃	
Sh sh	Ch ch	Ng ng	’		
(she)	(che)	(nge)	(tutuq belgisi)		
Sh sh	Ch ch	Ng ng			

http://eduportal.uz O‘QITUVCHI

Alifboni o‘rgandim

Mana endi alifbodan
Chiqib qoldi savodim.
Bag‘ishlayman senga, Vatan,
Bor bilimim, sabotim.

Diyorim – hur O‘zbekiston
Eng buyuk yurt bo‘lajak.
Kutar meni baxtli davron –
Go‘zal, porloq kelajak.

Usmon Qo‘chqor

Alifbe bayrami

Yaqinda Alifbe bayrami bo‘ladi. Bayramda Alisher she’r aytadi. Dilbar, Dono, Farida raqsga tushadilar. Barchamiz o‘ynaymiz va quvnaymiz. Chunki hammamiz ravon o‘qishni, chiroyli yozishni o‘rganib oldik.

Siz Alifbe bayramiga qanday tayyorgarlik ko‘ryapsiz?

http://eduportal.uz
o‘qituvchi

Archa

Archa-archa, jon archa,
Yaproqlaring ninacha.
Atrofingda yig‘ilib,
Qo‘shiq aytadi barcha.
Salom senga, ko‘k archa,
Qishin-yozin yashnaysan.
Yaproqlaring ninacha,
Yasangansan, go‘zalsan.
Atrofingda aylanib,
Qo‘shiq aytib quvnaymiz.
Har birimiz qo‘l berib,
Yangi yilni qutlaymiz.

Zafar Diyor

1. Yangi yil bayramiga qanday tayyorgarlik ko‘rdingiz?
2. Yangi yilni kim bilan birga kutib olasiz?

http://eduportal.uz O‘QITUVCHI

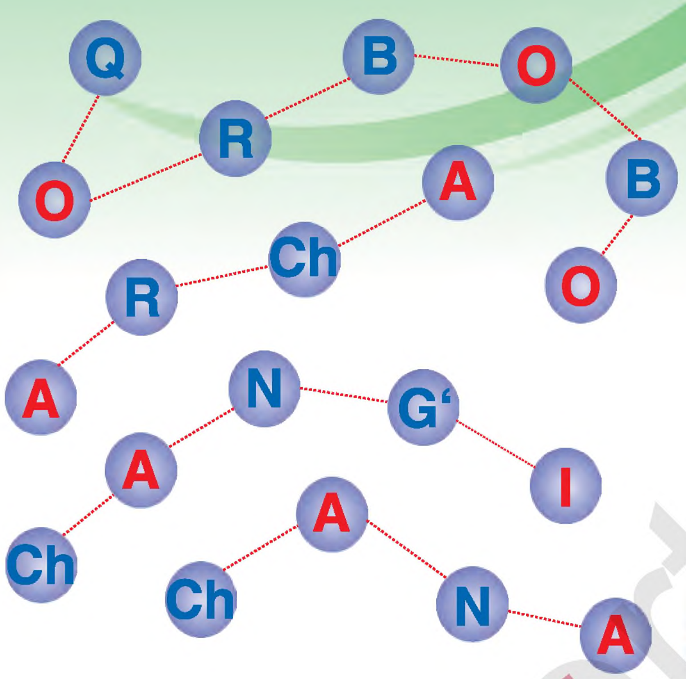

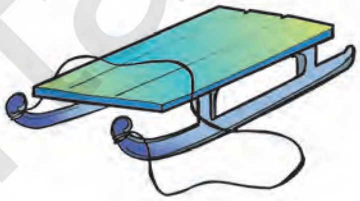

Yangi yil

Rasmga qarab Yangi yil bayrami haqida so‘zlab bering.

MUSTAQIL O‘QISH UCHUN

Do‘stlik

Do‘stlik – po‘lat,
Do‘stlik – olov.
Do‘stlik bilan
Yanchilar yov.

Do‘stlik – quyosh,
Do‘stlik – bu nur.
Do‘sti ko‘plar
Qilar huzur.

Yo‘ldosh Sultonov

Qush qanoti bilan,
Odam do‘sti bilan.

Do‘stsiz boshim –
Tuzsiz oshim.

http://eduportal.uz

To‘g‘ri yo‘l

Bir podshoh uch o‘g‘liga boyligini bo‘lib beribdi. Katta o‘g‘il unga binolar qurdiribdi. O‘rtanchasi bog‘ barpo qilibdi. Kichigi otasi bergan boylikni kambag‘allarga tarqatibdi. Buni eshitgan ota:

– O‘g‘illarim to‘g‘ri yo‘l tutibdilar, – debdi.

1. Ertakni qayta hikoya qiling.
2. Otaning boyligini o‘g‘illar nimalarga sarf qilishdi?
3. O‘g‘illarining qilgan ishini ota nima uchun to‘g‘ri deb bildi?

O‘QITUVCHI
http://eduportal.uz

Gerbdagi Humo qushining aytganlari

Ey, Mustaqil yurt bolasi! Ko‘p yurtlar osmonidan uchib o‘tdim. Sening yurting ertakdagi sehrli yurtlarga o‘xshaydi. Shuning uchun diyoring gerbidan joy oldim. Gerbda men bilan birga paxta, bug‘doy, oy va yulduz bor. Paxta milliy boylikni, bug‘doy qut-barakani bildiradi. Men sen bilan birga bo‘laman.

Ona yurting – oltin beshiging.

O'QITUVCHI
http://eduportal.uz

		1 ch			**ch**	u	q		
		2 u			**i**				
			3 t		**t**				
4 b					**t**				
		5 o‘			**a**				
6 l					**k**				

http://eduportal.uz
O‘QITUVCHI

Rasmlarga qarab qushlarning nomini toping. Kataklarni to‘ldiring.

Erkin Vohidov

Qarag‘ay

Bo‘yin cho‘zib
Qarag‘ay
Yon-atrofga
Qaragay.
Der u:
Barcha daraxtdan
Baland akang –
Qarag‘ay.

Terak

Men terakman,
Terakman.
Men hammaga
Kerakman.
Osmon mening yelkamda,
Men olamga tirgakman.

O‘rik

Qantak o‘rik
Otim bor.
Xo‘p mazali
Totim bor.
Mag‘izimga berkitgan
Qantim bor,
Novvotim bor.

http://eduportal.uz
O‘QITUVCHI

Uzum

Anvar Obidjon

Donalarim marjoncha,
Bir boshim naq bir jomcha.
Quritsangiz mayizman,
Dasturxonga fayzman.
Kuzda yeb-yeb to'yishar,
Qishga osib qo'yishar.
Boqar shod yosh-qarilar,
Maqtar hatto arilar.

Sabzi

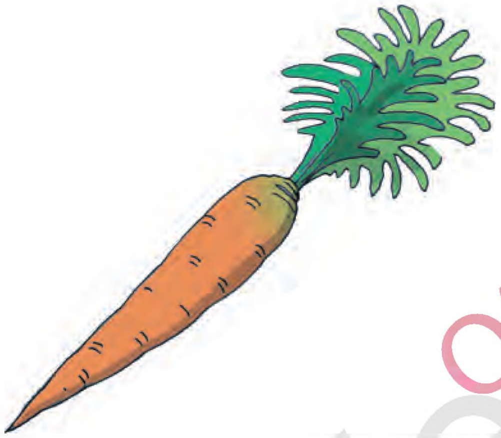

Yupqagina po'stim bor,
Dalada ko'p do'stim bor.
Maqolda ham yoziqman,
O'sha – „Oltin qoziq"man.
Yotsam yerga qapishib,
Dumginamdan tortishib,
Tashladilar o'raga...
Salom palov to'raga!

Makkajo'xori

Men hammadan yuqori,
Ismim Makkajo'xori.
Dumbulgina go'dakcha,
Uxlar ko'm-ko'k yo'rgakda.
Sog'lom ulg'ay, jon go'dak,
Malla soching jingalak.

O'QITUVCHI
http://eduportal.uz

Bo'ri bilan echki

Bir kuni echki suruvdan chiqqan ekan, och bo'riga duch kelibdi.

– Seni yeyman! – debdi bo'ri.

– Meni-ya?

– Ha, seni.

– Rahm qil.

– Rahm qilmayman. Seni butunlayin yutib yuboraman.

– Juda och bo'lsang, mayli, yeyaqol. Senga rahmim keldi, – debdi echki.

– Yaxshi echki ekansan, – debdi bo'ri.

– Yana bir yaxshilik qilay: sen qiynalib o'tirma, og'zingni ochib tur. Men shunday-gina og'zingga kiraman-qo'yaman, – debdi echki. Bu gap bo'riga ma'qul tushibdi. U og'zini ochib turibdi. Echki nima qilibdi deng! U tislanib borib bo'rining og'ziga shox uribdi. Bo'ri shu paytdayoq hushidan ayrilibdi.

Bo'ri hushiga kelib qarasa, hamma yog'i tirnalgan, jag'i yirtilgan, butun a'zoyi badani qaqshab og'rir emish. Echkidan esa nom-nishon ham yo'q emish.

http://eduportal.uz O'QITUVCHI

Topishmoqlar

Tunda ko‘rib cho‘g‘ deysan,
Tongda ko‘rib yo‘q deysan.

Tanga-tanga to‘ni bor,
Mittigina ko‘zi bor,
Suzsa suvlar jimirlar,
Qamishlar ham qimirlar.

O‘lgudayin ayyorman,
O‘rmon ichra sayyorman.
Dumim supurgisifat,
Na do‘stim bor, na ulfat.
Meni qilmay ko‘p kulgi,
Nomim to‘g‘ri ayt – ...

O'QITUVCHI http://eduportal.uz

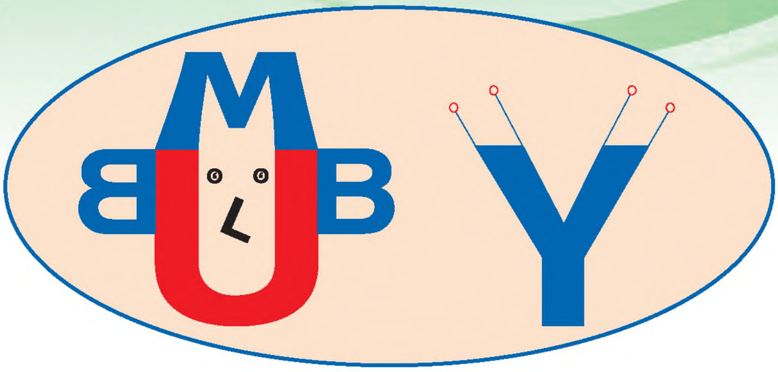

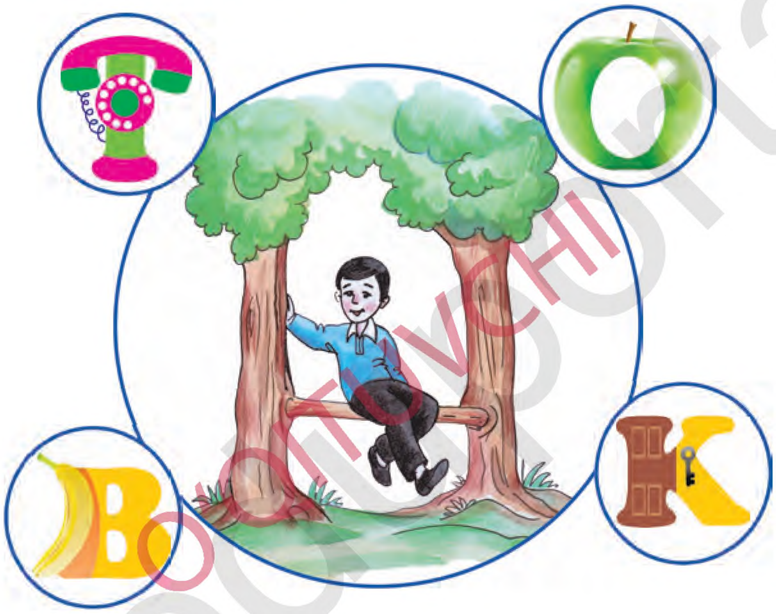

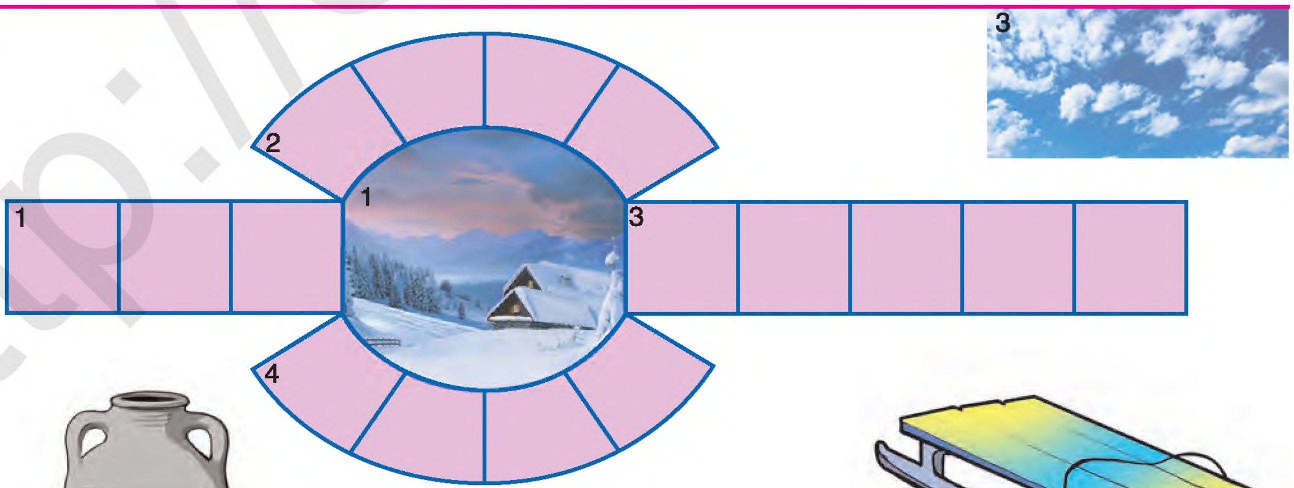

2

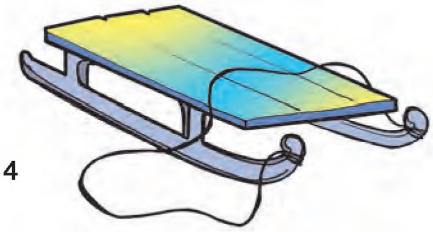

4

Kichik do‘stlarimga

Vatan agar bo‘lsa bir chaman,
Siz qo‘ynida xandon g‘unchalar,
Ey, siz, mening kichik do‘stlarim,
Vataningiz sevar shunchalar.
Kelgusida sizlar bizdan ham,
Yuksaklarga parvoz etarsiz:
Balki chiqib oyning yuziga –
O‘zbekiston naqshin bitarsiz.

Zafar Diyor

74.102
A 51

Alifbe: Umumiy o‘rta ta’lim maktablarining 1- sinfi uchun darslik/ Mualliflar: R. Safarova, M. Inoyatova, M. Shokirova L. Shermatova. 17- nashri – Toshkent: „O‘qituvchi“ NMIU, 2019. – 80 b.

ISBN 978-9943-22-363-9

UO‘K: 373.3.016
KBK 74.102

SAFAROVA ROHAT G‘AYBULLAYEVNA
INOYATOVA MUHAYYO EGAMBERDIYEVNA
SHOKIROVA MAVJUDA RAHIMOVNA
SHERMAMATOVA LAYLO AVAZBOYEVNA

ALIFBE

Umumiy o‘rta ta’lim maktablarining 1-sinfi uchun darslik

Qayta ishlangan 17-nashri

„O‘QITUVCHI“ NASHRIYOT-MATBAA IJODIY UYI
TOSHKENT – 2019

Muharrirlar: *M. Nishonboyeva, J. Yaxshiboyev*
Badiiy muharrir *Sh. Toshturdiyev*
Rassomlar: *Sh. Niyozov, Sh. Toshturdiyev*
Texnik muharrir *N. Niyozmuhamedova*
Musahhih *E. Najimova*
Kompyuterda sahifalovchi va dizayner *D. Do‘smatova*

Litsenziya AI № 012. 20.07.2018. Original-maketdan bosishga ruxsat etildi 18.04.2019. Bichimi 60x90 $^{1}/_{8}$ Kegli 20 shponli. „Helvetica“ garniturasi. Ofset bosma usulida bosildi. Shartli b. t. 10,0. Hisob-nashriyot t. 10,0. Adadi 533 762 nusxa. Buyurtma №75-19/333.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligining „O‘qituvchi“ nashriyot-matbaa ijodiy uyi va „Credo print“ MCHJ kitob fabrikasi hamkorligida chop etildi.
Toshkent – 206, Yunusobod tumani, Yangishahar ko‘chasi, 1-uy.
Shartnoma № 237-18

http://eduportal.uz
O‘QITUVCHI